

Kangasala Keskustan osayleiskaava-alueen muinaisjäännösinventointi 2009

**Tapani Rostedt
Timo Jussila**

Kustantaja: Kangasalan kunta

Sisältö:

Perustiedot	2
Yleiskartta	2
Inventointi	3
Kylätontit	3
Muinaisjäännökset	4
KANGASALA 27 KIRKKO-AAKKULA 1 JA 2	4

Kansikuva: Kaksi näkymää tutkimusalueelta. Harjun lakea ja ydinkeskusta kirkon kupeessa.

Perustiedot

Alue: Keskustan osayleiskaava-alue. Ks. yleiskartta.

Tarkoitus: Tarkistaa onko alueella muinaisjäännöksiä tai muita kaavaan mahdollisesti vaikuttavia jäänteitä.

Työaika: Kenttätyöaika: 5.6.2009.

Kustantaja: Kangasalan kunta.

Tekijät: Mikrolitti Oy, Tapani Rostedt ja Timo Jussila.

Aiemmat tutkimukset: Nurminen Teija, inventointi 1993.

Tulokset: Alueelta tunnettiin ennestään kivikautinen asuinpaikka, Kirkko-Aakkula 1 ja 2. Asuinpaikan alempi osa todettiin hyvin vaurioituneeksi ja on epäily, että siitä ei ole paljoa jäljellä. Ylempi osa osin ehjänä jäljellä. Alueella olevat kolme vanhaa kylä- ja talotonttia (Tarpilan kylätontti 2 taloa, muut yksittäistaloja) ovat myöhemmän rakentamisen alla ja ne katsottiin silmänvaraisesti ja pinnallisesti tarkasteltuna arkeologiselta kannalta tuhoutuneiksi

Yleiskartta

Tutkimusalue rajattu vihr. viivalla. Punainen pallo Kirkkojärven koillispuolella on Kirkko-Aakkulan kivikautinen asuinpaikka (muinaisjäännö). Vihreät alueet ovat vanhoja kylä/talotontteja. Niiden paikannus: Teija Ahola. Vasemmalta: Pikkola (1850), Rekiälä (1850), Tarpila (1635). Ne eivät ole muinaisjäännöksiä.

Inventointi

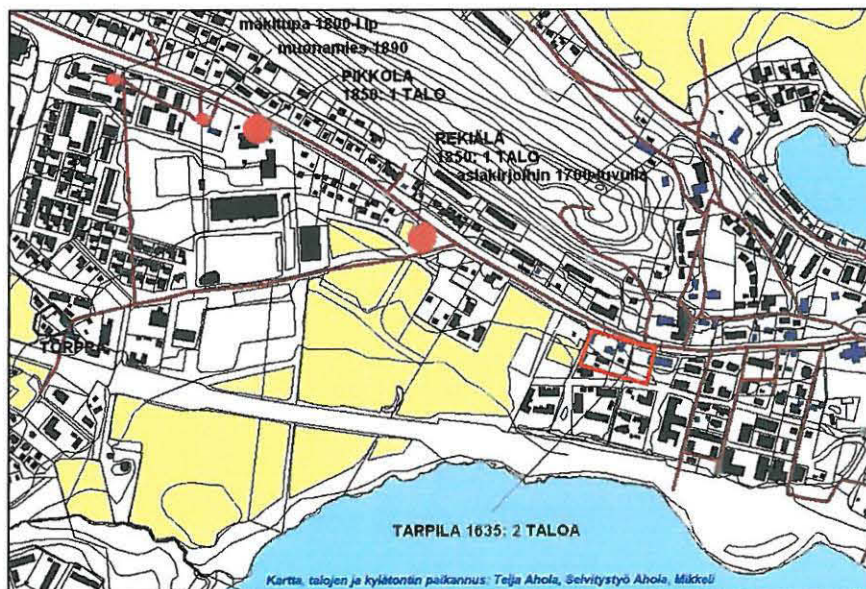
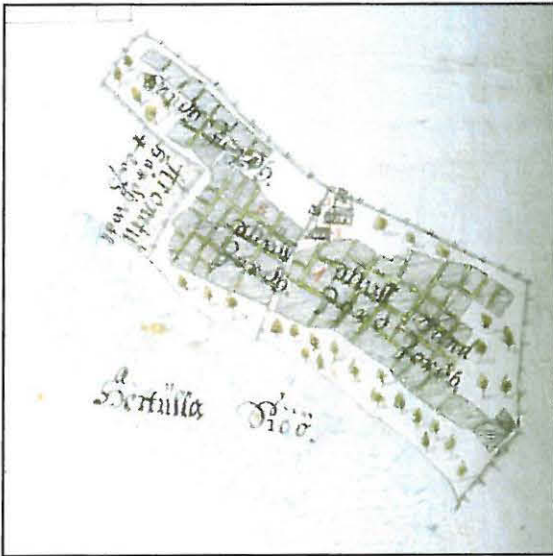
Inventoinnin maastotyö suoritettiin kesäkuun 5. päivä 2009. Sen suoritti pääosin Tapani Rostedt ja Jussila vain vähäiseltä osin. Tutkimusalue on pääosin rakennettua maastoa ja ehjää tai tukittavaa maastoa on alueella vain vähän. Rakentamattomia ja tutkittavissa olevaa muinaista rantaa alueella on Kirkkojärven pohjoispuolella: pieni ja kapea ala Hautausmaan ja rannan vesijätön välillä, sekä Rekiälän peltojen eteläosassa, valtatie pohjoispuolella. Ennestään tunnettu kivi-kautinen asuinpaikka Kirkko-Aakkula sijaitsee hautausmaan eteläpuolella. Mitään uusia havain- toja esihistoriasta ei alueelta saatu. Rakentamattomat harjualueet tutkittiin silmänvaraisesti. Niil- lä ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa, mutta yksi resentti kuoppa (ei muinais- jäännös: 6817783, 2503040). Vanhat kylätontit ovat rakennetulla alueella eikä niitä katsottu muinaisjäänöksiksi. Niistä enemmän luvussa kylätontit. Laajemmat rakentamattomat alueet katsottiin kattavasti. Uusia muinaisjäänöksiä ei havaittu.

Porvoossa 17.9.2009

Timo Jussila

Kylätontit

Alueella kaksi vanhaa maakirjakylää: Pikkola ja Tarpila sekä kolmantena (1700-l alkaen) Re- kiälä. Pikkolasta ei saatu Kansallisarkistosta 1700-luvun isojaon toimituskarttoja (signum: h34 8/3-5 ja h35 26/1-2, karttoja ei löytynyt), joten maastoinventointi näiltä osin jäi arkeologisten menetelmien varaan eli katsottiin rakentamattomilta mailta jälkiä asutuksesta. Tarpila paikantui karkeasti maakirjakartan perusteella nyt täysin rakennetulle alueella. Myöhemmin sain Selvitys- palvelu Teija Aholalta - joka tekee alueelta kulttuurimaisemaselvitystä – kylä- ja talotonttien paikannukset. Näistä voi todeta, että ne ovat rakennetulla alueella ja yksittäistaloina muutenkin vähemmän mielenkiintoisia, joten ne eivät ole muinaisjäänöskelpoisia. Tutkimusalueen pohjoispuolella sijaitsee Sorolan kylätontti ja eteläpuolella Herttua. Ne eivät (tonttialueiltaan) osu tutkimusalueelle. Vas: Tarpila 1635.

Kartta, talojen ja kylätonttien paikannus: Teija Ahola, Selvitystyö Ahola, Mikko

Muinaisjäännökset

KANGASALA 27 KIRKKO-AAKKULA 1 JA 2

- Rauh.lk: 2
 Ajoitus: kivikautinen
 Laji: asuinpaikka
- Kartta: 1) alempi terassi x 6816910 y 2504092, p 6820401 i 3344151
 2) ylempi terassi x 6816926 y 2504112, p 6820416 i 3344171
- Tutkijat: Nurminen T 1993 inventointi, Lähdesmäki U 2005 tarkastus, Luoto K 2007 tarkastus
- Löydöt: KM 28084, saviastian paloja ym., Nurminen T 1993.
- Sijainti: Asuinpaikka sijaitsee läntisen hautausmaan eteläpuolella Kuohunlahden rannasta noin 100 m luoteeseen rantaterasseilla.
- Huomiot: Nurmisen kertomuksen kohde 6:27 s. 89. Kirkko-Aakkula 1 on samalla tasanteella kuin kunnan mattojenpesupaikka, Kirkko-Aakkula 2 on ylempällä rantaterassilla pesupaikan koillispuolella. Löytöjä on kahtena pesäkkeenä. Löydöt paikalta ovat pieniä keramiikan paloja ja kvartsia.

Rostedt 2009:

Asuinpaikan alempi osa – alempi terassi jossa mm. matonpesupaikka – vaikuttaa arkeologin kannalta täysin tuhoutuneelta. Terassilla on vesijohto, kaivo ym. rakenteita. Näyttäisi siltä, että terassi olisi keinotekoinen eli ”rouhaistu” ylempästä terassista maata ja tasattu, kenties tuotu täytemaatakin. Asiaa ei voitu koekuopalla varmistaa koska tutkimuslupaa kivikautiselle asuinpaikalle ei ollut. Voisiko alemmalta terassilta löydettyt kivikautisen asuinpaikan merkit olla peräisin ylempältä terassilta olevalta asuinpaikalta? Ylempällä terassilla sijaitseva asuinpaikka vaikutti silmämääräisesti tarkasteltuna ehjältä, kapealla alalla hautausmaan ja matalan törmän välillä. Sen ulottuvaisuutta törmän suunnassa itään ja länteen ei voitu luotettavasti arvioida muutoin kuin topografian ja eheän maastonosan perusteella. Sen rajaus on siis arvio. Olisi ehkä hyvä harkita asuinpaikan rajauksen ja säilyneisyyden tarkempaa selvittämistä pienellä koekaivauksella/koekuopituksella, erityisesti alemman terassin asuinpaikan kohdalla.

Alempi terassi jossa matonpesupaikka, oik, taustalla ylempi törmä ja sen asuinpaikka

Punaisella ehjän, ylemmän ja säilyneen asuinpaikan arvioitu rajaus, vaal. punainen/keltainen rajaus alemman terrassin mahd. tuhoutuneen asuinpaikan osan arvioitu rajaus.